

De foto's geven de richting aan waarheen gelopen moet worden.
Enkele foto's geven de bezienswaardigheden aan.

Geschiedenis

De eerste vermelding van Bavel stamt uit 1299. In dit document werden inkomsten van de parochie van Gilze en de Abdij van Thorn geregeld. Hierin werd vermeld dat ook de inwoners van Bavel tienden moesten afdragen. In 1317 werd Bavel een zelfstandige parochie, die afgesplitst werd van die van Gilze. Bavel was ooit een zelfstandige heerlijkheid, maar werd uiteindelijk deel van de Baronie van Breda. Een dorp met een echte kern is Bavel lang niet geweest. Het bestond veeleer uit een aantal verspreid liggende buurtschappen met een kerk. Er was sprake van ontginningen en reeds in de 16e eeuw werd een deel van de heide met bos beplant. Uiteindelijk werd na 1900 het bos weer in landbouwgrond omgezet. Bavel was toen een straatdorp dat geleidelijk meer woningen ging omvatten. In de jaren na 1960 kwam Bavel in toenemende mate onder invloed van verstedelijking. Autowegen werden aangelegd en uiteindelijk kwam Bavel vlak bij een autowegknooppunt te liggen en werd aan twee zijden door snelwegen ingesloten. Ook kwamen er woonwijken en groeide Bavel uit tot een echt dorp. De voorlopig laatste wijk is Nieuw Wolfslaar, die in het eerste decennium van de 21e eeuw werd gebouwd, echter van het dorp afgesneden door de A27.

Bavel is nooit een zelfstandige gemeente geweest. Vanouds behoorde het tot de schepenbank Ginneken en Bavel. In de periode vóór 1942 behoorde het eveneens tot de gemeente Ginneken en Bavel. In dit jaar werd de plaats Ginneken door de gemeente Breda geannexeerd, waarna het restant van de gemeente in de nieuwe gemeente Nieuw-Ginneken opging. Deze gemeente werd bij de gemeentelijke herindeling in 1997 opgeheven, waarna Bavel bij Breda werd gevoegd. Een deel van het buitengebied is overgegaan naar de gemeente Alphen-Chaam. Het betreft het deel ten zuiden van de A58. Om verwarring te voorkomen met het Bredase deel werd aan dit gebied aanvankelijk de naam Geersbroek toegekend. Protest bij de gemeente Alphen-Chaam heeft ertoe geleid dat de naam Bavel ook voor het Alphen-Chaamse deel gehandhaafd blijft. Daarom bestaat er ook een deel Bavel in de gemeente Alphen-Chaam. In 1996, kort voor de opheffing van de gemeente Nieuw-Ginneken, heeft die gemeente een dorpswapen voor Bavel vastgesteld, dat door zowel Breda als Alphen-Chaam is bevestigd. Het dorpswapen heeft uitsluitend een ceremoniële functie.

Heilige Maria Hemelvaartkerk

De Heilige Maria Hemelvaartkerk is de Parochiekerk van Maria Hemelvaart aan de Kerkstraat 8 in Bavel.

Het is een neogotische kruiskerk met kerktoren met spits en een mechanisch torenuurwerk uit 1888. De kerk is gebouwd tussen 1885 en 1887.

Van een kapel in Bavel is in ieder geval sprake in 1299. De parochiekerk van Bavel was toegewijd aan Sint Brigida en was een dochterkerk van de kerk van Gilze waarvan zij in 1316 was afgescheiden. Het patronaatsrecht was in handen van de Abdij van Thorn en de parochie van Gilze. In 1484 werd de kerk door brand verwoest en een nieuwe kerk werd gebouwd. In 1488 was de nieuwe kerk goeddeels gereed maar nog niet geconsacreerd.

In 1648 werd de uitoefening van de katholieke godsdienst verboden en werd de kerk in bezit genomen door de weinige gereformeerden die Bavel telde. De katholieken weken eerst uit naar de kapel van Kasteel Ijpelaar en maakten vanaf 1683 gebruik van een schuurkerk. In 1809 werd de zwaar vervallen oude kerk van Bavel teruggegeven aan de katholieken. Deze kerk is in 1888 afgebroken en vervangen door de huidige neogotische kerk, ontworpen door Jan Jurien van Langelaar uit Princenhage.

In de kerk bevindt zich onder andere een gebrandschilderd raam van Brigida. Het Brigida-altaar, gemaakt in 1891, is circa 1975 vervangen door een sober, nieuw altaar.

Pools Monument

Vorm en materiaal

Het 'Pools monument' in Bavel (gemeente Breda) is ingemetseld reliëf van zwarte natuursteen, omlijst door een poort van witte natuursteen. Op het reliëf staat een vrouw met lauwertak afgebeeld, samen met een kruis, een vogel, vijf militaire helmen en het gemeentewapen. Onder het reliëf is een gedenkplaat aangebracht.

Tekst

De tekst op het monument luidt:

'BIDT VOOR DE EDELE EN DAPPERE POLEN,
DIE HIER VOOR ONS HUN LEVEN GAVEN.
DAT ZIJ BIJ GOD IN VREDE LEVEN.
28-X-1944.'

Symboliek

De vogel is adelaar die in de Poolse vlag voorkomt. De vijf helmen staan symbool voor de Poolse militairen die tijdens de bevrijding zijn omgekomen.

Klooster

Het voormalig Brigidaklooster van de zusters Franciscanessen van Rosendaal aan Kloosterstraat 5, ontworpen door Paul Bellot en gebouwd in 1922. De zusters verzorgden kleuteronderwijs en vanaf 1930 ook lager onderwijs voor meisjes. In 1950 werd het nog uitgebreid, maar uiteindelijk vertrokken de zusters en werd het klooster een cultureel centrum.

Het Haantje

In dit pand was vroeger een café gevestigd. Het pand is gebouwd tussen 1850 en 1875.

Korenmolen De Hoop is een ronde stenen beltmolen.

De molen is in 1865 gebouwd in opdracht van de familie Rommens, voorouders van de huidige eigenaars. De korenmolen is nog steeds in bedrijfsvaardige toestand en draait op vrijwillige basis. De molen is verder een partijenrestaurant. De uitbaters en eigenaars van het complex zijn de dochters van de laatste beroepsmolenaar van de molen. Midden jaren '90 onderging de molen voor het laatst een grote restauratie, waarna de molen er weer in prima conditie bij staat.

